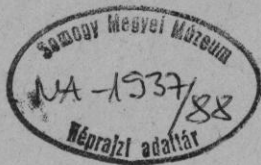
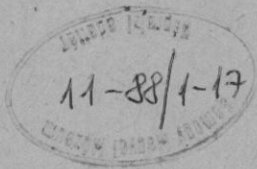
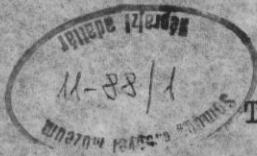

Adatdalm

Nagyberki-Szalacska

Semogy m.

Takács /Csike/ Kálmán, 1913.

r.k.v.

Lakodalmi köszöntő

Lakodalomba is sokféle borköszöntő vót, de híjába már elfelejtjük.

Mikor köszöntötték a pohár bort azt mondták:

Kályha vállán a tükör, násznagy uram nagy ökör!

A borköszöntőt pedig én is sokszor elmondtam, abba annyi maflaság van, annyit még a boldogságos Szűzmária se látott.

.... ilyen is vót benne, hogy

a nagyapám kántor vót, az apám kefekötő,

a jó bort csap alu itta mind a kettő.

A rizsának meg azt mondták, hogy:

Halva, halva hallgattassék

Élve dicsértessék násznagy uraim,

Elhoztam a kakast egész taréjával,

Jó puhára főzött apró rizskásával.

Nem gond az a jó gazdának a maga tyúkjával,

Költsék el jóízűen az Isten áldásával.

Gáll Éva

1984. III. 27.

Nagyberki-Szalacska hegy
Somogy m.

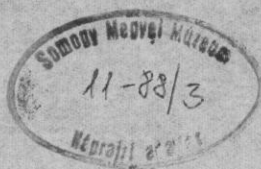
Kovács Imréné, 1923.nov. 6.
sz: Borsos Anna, r.k. v.
Kaposkőrösztur

Viselet

Sok ruhával adták férjhez a lányokat abba az időbe, mer nem vót ám az, hogy most vettek egy ruhát és azt mindenhová hordtuk. Ha megvették a ruhát mondjuk egy 12 éves lánynak, azt férhő vitte. Az ünneplőbe csak a templomba ment még bálba se vehette magára, és nem csunyult el a ruha. Ha vasárnap délután egy kicsit összementünk akkor másik ruhát vettünk föl törökbécsit, flokont vagy kartont, olcsóbb ruhát. A templombajáró bársonyból, selyemből vagy jobbfajta szövetből készült. Az ünneplőhöz nem hordtunk kötényt, de a délutánihoz már igen, amilyen színű éppen vágott hozzá, meg voltak a fehér kivarrott kötények, zsebkendő is szép fehérrel varrott blujz. Mink varrtuk ki.

Gáll Eva
1984. VIII. 29.

Nagyberki-Szalacska hegy
Somogy m.

Ruzsa Lajos, 1912.
r.k. v.
/cseléd/

Szörözték

a lánt az öregasszonyok, ha valaki mög akart nősülni, hogy a föld egybe maradjon. Emlékszek nagyon a szomszédomnak is azt mondták itt kinn a szőlőbe, hogy "Károli, ennek kő lönni a feleségödnék." Itt a faluba akiket kiszömléltek, hát nem vitték el vidékre, azok itt maradtak.

Akinek nem gyutott a faluba az hozott csak vidékrül lánt

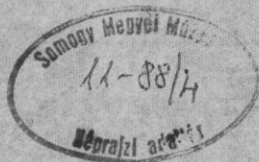
A mi utcánkba csak nekem vót egyedül helybeli feleségem, a többi velem egykori legény mind vidékrül hozott lánt, Csomából, Attalából, Szabadiból. Cselédek vótak, cselédlányokat is hoztak.

Az én feleségem 6 évvel fiatalabb, mind én, mikor idekerültünk, 19 éves vótam, ü meg dicsért nekem, azt a feleségem lett. Szoktam, földobálom neki, hogyha pörzülködik velem, "Az anyád szentségit, dicsértél, aztán elmertél hozzám gyünni?" Sok érő asszony, hogy mi pénz hoz az a piacrul.

Gáll Eva
1984. VIII. 29.

Nagyberki-Szalacska hegy
Somogy m.
Ujváros u. 27.

/Hosszi/ Vörös Ferenc, 1922.
r.k. v.

Udvarlás

Nem lehetett ám így szemtelenkedni a lányokkal, mind most. Én az ajtó melletti széken ültem, a lány meg a másik sarokba kötött, ugye én a szememet nem vettem le, néztem állandóan, mind mikor a macska látja, hogy mozog az egér, és hát időközönként csak a szemünk találkozott, ennyi az egész. Mikor elgyütt az este 9 óra, akkor menj haza, - mondták nekem- "te meg feküdj le"- mondták a lánynak a szülei. Jóccakát, jóccakát és elmentem. Ha nem látták szívesen a legényt akkor valaki a rokonságból megmondta neki. Tudtára adták, hogy ezt a lányt egy gazdagabb gyerek kéri, módosabb szemez rá, annak jobban köllenek, ugye egy ilyen proletár gyereket abba az időbe nem hívták senkinek, akinek olyan 5-6 hold földje vót, az már kereshette a lányoknak a szebbjít, a javát. A háboru után juttatott földeket az én szüleim is kaptak 5 holdat, a feleségeméknek is volt 5 holdjuk így összeházasodtunk.

Gáll Éva
1984. VIII. 30.

Nagyberki
Somogy m.
Kossuth L. u. 56.

Kalmár Gáspár,
r.k. v.

Menyasszonybucszutató esküvőre

Megszólalt hívóra a templomunk harangja
A sok but, bánatot és gyászt hogy sirassa.
Ilyenkor vigabban, mikor jegyespárt hív esküvőre.
Mikor egymást szerető szív megy olbár elébe.
Kelemen Margit szép menyasszony induljon örök fogadásra,
Hogy Kovács József szeretete.....

Ezt a kántorunk írta a legnagyobbik fiam esküvőjére.

Bucszutató

Kedves szülők, rokonok, kedves jóbarátok,
Hozzátok szólok most, hallgassatok meg
Menyasszony helyett én mondok most nektek rögtön bucsusztót, leánysiratót.
Mert elmenni készülök, tudjátok nagyon jól
Hiv egy új élet, s a régit itt hagyom.
Most hogy el kell mennem nem szomorkodom.
Én akartam így s jövődő párom, sorsunkat ezért Istenünk kezébe ajánlom.
Bucsuzom tehát sórjában tőletek,
Mind kik itt vagytok kedves vendégek.
Minden örömben van valami bánat, ez az életünk, s így fizetünk árat.
Annakaki életünket adta, Istennek, szülőnknek, s drága jó anyáknak.
Ha csak neved mondom is ki, kedves édesanyám, könny szökik szemembe,
S szívembe némán édes varázs ébred, s hogy milyen érzés ez
Meg is mondanám, ha kifejezni tudnám.
Megható szavakkal azt mit szívem diktál /eredetileg: érez/
De szegény a nyelvünk, hogy érzelmünkről hiven számot adjon,
Ezért tetőled is csak pár szóval bucsuzom.
Köszönöm anyám, hogy felneveltél, s jósággal szeretettel körülvettél.
Minden ami csak jó s szép volt nekem adtál,
Sosem felejttem ezt el drága édesanyám.
Szemem most egy csillagra réved, hogy milyen csillag ez, minek is kéreded.
Édesapám képe ragyog felém onnan, lát engem most ő is, fehér koszoruban.
S hogy mi van a szemében? Örömkönny és áldás.
Áldj meg te is engem, én tudom szerettél, s ha élnél még most is szeretné!
Emléked és képed bennem megmaradt ám, imádkozom érted meghalt édesapám.
Bucsuzom tőled is élő édesapám, jó apám helyett jó édesapám.
Jó voltál hozzám, szeretlek is érte, Isten áldását kérem most éltedre.
Kedves nagyapám s nagyanyám, jó keresztszülőim,
Szeressetek továbbra is lelkeim nemes ápolói.
Kérjétek Isten áldó kezét, nyújtsa felénk vérző szívét.
S hallgassa meg gyermekeit, s szeretete rajtunk segít,
Tőletek is bucsuzom kedves rokonok, kik boldogságomban ittvelem osztoztok
Jó szomszédok, s jó barátok szeretettel maradjatok.

A bucsuzó menyasszonyhoz: Kisérjete most Isten házába,
Hol lelkipásztorunk vár légszentebbáldásra.

A mi esküvőnkre lett írva ez a vars, 1936-ban esküdtünk. Taszári vót a
vőfény, de nem tudom, hogy azt kivel irattatta, de direkt arra az alka-
lomra komponálták.

Gáll Éva
1984. X. 18.

Nagyberki
Somogy m.
Kossuth L. u. 56.

Kalmár Gáspárné,
sz: Javós Erzsébet
r.k. v.

Cimer

Háromszög alakú vót fényes papirból piros ződ és fehér, ami egy nádszálra rá vót téve, egymás után ráfűztük a szélét meg kicakkoztuk, de jó nagy vót ám, és akkor pattogatott kukoricát, rongyot meg zsupszálat fűztünk össze, avval diszitettük. A két násznagy vitte a lány meg a fiu körösztape násznagya.

Gáll Éva
1984. X. 18.

Kisberki
Somogy m.

Nagy Tibor, 1927.I.9.
/tanító/ P. k. v.

Lakodalom

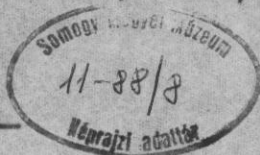
A levest meg az ételeket régebben mindet külön-külön beköszöntötték, van még, aki el tudja mondani: Farkas Laci Böngyös meg a bátyja Böngyös Sanyi. Mer ezeknek az apja végig fujta az egészszet. A templommal majdnem szemben laknak. Voltam én is vőfény, de én nem tanultam meg ezeket a beköszöntőket én inkább irtam magam rigmust vagy olyanokat mondtam, hogy hosszú tészta van a levesben, mer Homokon szoktak olyan hosszú tésztát metélni, hogy azt mesélték, hogy az egyik cigány kapott egy tányér levest bucsukor és lógott a hosszú tészta beszipantotta és kivágta a szemét neki. És valamit erről mondtam, hogy vigyázzanak a hosszú tészta ki ne vágja a szemüket.

Gáll Éva
1984. X. 18.

Nagyberki-szalacska hegy
Somogy m.

/Csike/ Takács Kálmán, 1913.
r.k. v.

Eljegyzés felbontása

A Tar Gyula bácsinak a kisebbik lánya az én fiamnak a menyasszonya vót, méghozzá gyűrűzött menyasszonya, nem lött belüle semmi se, pedig már megvót hogy nagyjából mikor lesz az esküvő, minden de közbe gyütt egy olyan eset ami miatt abbamaradt. A kislány nagyon szép, jóképű kislány vót, gimnáziumi érettségije vót és a tanácsnő került itt Berkibe, ott dógozott, azt a tanácselnök vagy a titkár jól főnyomta, így mondom nyersen. Össze is jártunk má disznóvágásra mindenre, így jól télutóljába, tavasz elejbe vót még 1961-be, ott is vót abba az estébe a fiam náluk valami méhpoliprul beszéltek, de állítólag még valaki nem szül addig az nincs nekije. Nem mondták, hogy bemennek a városba. De az én fiam má akkor Kaposváron dógozott, és mikor leszáll a vonatrul ők is leszállnak, avval a vonattal mentek, azt mondja a gyerekek: "Hát hová mentek?" Akkor mondtak valamit, de követte őket a gyerek, a színház park mögött vót egy orvos, hát amiatt mentek, hogy elvötetik a gyereket. Képzeld min köll körösztülmenni egy szülőnek. A gyerek követte őket, gyanus vót neki, hogy itt nem-e valami stikli dolog akar történni. Föl is ment a fiam az orvoshoz, az meg azt mondta neki: "Takács ur, menjen el azt amire szüksége van a kis menyasszonyának vásárja meg!" El is ment a fiam, meg is várarta, ez időközbe elintézték. Elvette tüle az orvos a gyereket. De az én fiam észnél vót, azt mondta ide figyeljen doktor ur, ha maga azt nem mondja meg nekem azonnal, hogy itt mi történt megyek a rendőrségre. Ugye akkor megijedt az orvos, hát akkor még tiltották akkor az orvos behívta egy külön szobába és azt mondta neki: "Takács

Nagyberki-Szalacska hegy

/Csike/ Takács Kálmán,
1913. r.k. v.

Eljegyzés felbontása 2.

ur, az Istenre kérem magát, ne menjen sehová se, így történt a dolog." De nem az én fiamtul való vót, mer ő azt mondta feleségnek akarta nem foglalkozott vele. Nagyon szerettük a kislányt, az olyan vót, ha az eljött hozzánk mindönt tisztogatott, röndözött disznóvágáskor is meg szüretre is összejártunk, nagyon szerettük, Mariska vót a neve. Akkor még az orvos azt mondta a fiamnak: "Nagyon megkérem, hogy legalább egy hónapig tartson ki még mellette. Mer rettenetesen odavan magájér, nehogy öngyilkos legyen, mer akkor nekem végem van." Megfogadta az orvosnak a fiam és még egy hónapig odajárt hozzájuk, de ugye akkor itthun má elmondott mindenfélit. En emmentem még ahhol az orvoshol is, aki eztet megcsinyáta, ugyan az orvos nem vót otthun, a feleségivel beszéltem. No aztán az egyik szép napon gyün oda a Mariska hoz egy levelet, annyit irt rá a fiam: "A történtek miatt ne várj többé." Ennyi vót a levél, hogy mér vagy hogyan nem firtatott semmit, akkor a gyűrüt hozta is a Mariska mindjárt, még mondtam is neki: "Hiszen nem kő mingyár elhamarkodhyi, majd..." "Nem -azt mondja- Kálmán bátyám, a fia tud mindent, nem lesz ebbü házasság." Lehuzta a gyűrüt odaadta. A mamának nem vót ereje vele beszélni, csak sirt. No aztán mindent elkérdeztem tüle, és még azt is megmondta, hogy még 14 éves korába elvetette a szüzességit, még akkor iskolába járt, egy tanárral foglalkozott

Gáll Eva
1984. X. 18.

Nagyberki-Szalacska hegy
Somogy m.

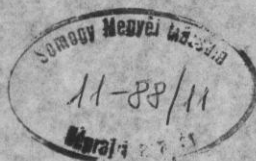
Tar Gyula, 1908.
r.k. v.
/suszter/

Lakodalom

Régebben keddi napon szokott lenni a lakodalom, vót olyan amelik két napig tartott, ki hügyan birta. Mikor az egyik barátomnak a lakodalma vót abba a kis zsuppos Istenbizomba tartották, mégis két nap vót. De jó állásu paraszt vót akkor is, ha jó állásu háza vót is, amugy jószága meg mindene vót, de olyan közös zsuppos házba laktak.

Gáll Éva
1984. X. 1.

Nagyberki-Szalacska hegy
Somogy m.

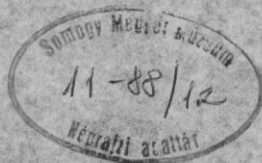
Tar Gyuláné
sz: Javós Magdolna
r.k. v.

Lánykérés

Még 16 éves se voltam, mikor férhő mentem, máma több eszük van a lányoknak. Hát mit tudott egy 16 éves lány, azt mondták a szülők, ez jó lesz, ehhől elmész, nekem nem sok beleszólásom vót. Az én uram még valami verset is mondott, mikor lánykérés vót. Szombaton elgyütt az apjával meg az anyjával elmondták hogy minek gyüttek, meg hogy így lesz, úgy lesz. Az én időmbe még vót möring levél, de már azt se tudom elég haszonra. Valahogy úgy vót, hogyha meghal a férje fiatal korába, akkor kap valamit attul a háztul. Ha a lány hal meg akkor meg a férje kap valamit a lány szüleitől, nem tudom már mennyi pénz vót kikötvel. Én a butárt vittem hozományba, akkor mindjárt mást nem, majd csak apám halála után kaptam.

Gáll Éva
1984. X. 1.

Somogy m.
Nagyberki-Szalacska hegy

Kalmár Gáspárné,
sz: Javós Erzsébet
r.k. v.

Kendő

A nagyberkiek kendőjét érdekesen kötötték: két szarva vót hátul, és közöttte meg szivala kura vót igazitva a kendő. Az attalaiak másképpen kötötték a kendőjüket, azoknak is kiállt a két sarka, de sokkal jobban, mint a berkieké. Csak a fejre lehetett ezt a kendőt megkötni, és rávarrták vastag tóvel a hajára. Egy szivalaku drótot hajlitottak azt tették a kendő alá, az tartotta ki. Ennek a kendőnek a föl kötése bele tellett egy óra hosszába. Amikor kitáncutatták a menyasszonyt, akkor kötötték így föl a fejét. Csak a menyecskék hordták így a kendőt, legjobban lakodalomba csinyáták meg. Nehéz viselet vót, nem lehetett olyan gyakran főkötni, sok időbe került, meg hordanyi se vót könnyü.

Gáll Éva
1984. VIII. 31.

Somogy m.
Nagyberki- szalacska hegy

r.k. v.

Párvasztás

Az öregasszonyok hozták össze a párokat. Itt a birtokrendszer hozta össze a párokat, nem a szerelem.

Gáll Éva
1984. IX. 12.

Nagyberki-Szalacska
Somogy m.

Ruzsa Lajos, 1912.
r. k. v.

Lakodalom

Mikor beköszöntöttük a menyecskét a táncra ezt mondtuk:
Ime itt áll előttünk, az ékes menyasszony,
Hogy menyecske fejjel először mulasson,
Tánculjon hát vele mindenki egy kurtát,
Vigyázzanak a cipője sarkát le ne tapossák,
Mer nagyon drágájér varrták.
Én kezdem a táncot, a többi még ráér,
Addig menjenek el tizesér, huszasér,
Huzd rá cigány, az uj házaspárér!

A rétes beköszöntője /Csike Kálmán/

Kedves vendégeim, turósrétest hoztam,
Decebálnak vót a kedves eledele,
Aki mennyegzője napján sokat evett belle,
És annyát evett belle, hogy megszakadt a bele.

Gáll Éva
1984. III. 27.

Nagyberki-Szalacska
Somogy m.

Ruzsa Lajosné, 1919.
Erdélyi Mária
r.k. v.

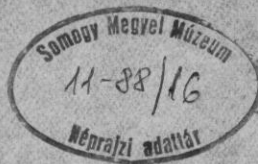
Házasodás

A szomszédunkba lakott a papa, az 19 éves vót én meg még iskolába jártam, 15 lehettem, mikor összekerültünk, 20 éves koromba már megvót a lányom. Akkor régen ilyen divat vót, férjhő köllött menni korán, 4-en vótunk testvérek, én magam vótam otthon lány, a többiek fiuk vótak, Mikor én a papát megösmertem, hát dicsértem neki, mer iskolába jártam. Minden fölnyöttnek meg idősebbnek dicsérni köllött, amék gyerek nem dicsért azt kiállították a fához, akkor is dicsérni köllött neki.

Gáll Éva
1984. III. 23.

Nagyberki-Szalacska
Somogy m.

Ruzsa Lajosné, 1919.
Erdélyi Mária
r.k. v.

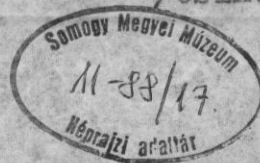
Lakodalom

Régen kétnapos lakodalmak szoktak lenni Berkibe. Másnap az ujasszony szépen fölötözött selemruhába, föl lett a feje kötvel, a násznép zenekarral kísérte el az avatóra, a templomba. Kedden szokott lenni a lakodalom, szerdán meg az avató a templomba. Bement az ujasszony a nyoszolyóval imádkozik a pap, megáldja, asszonnyá avatja a menyecskét.

Gáll Éva
1984. III. 23.

Nagyberki-Szalacska
Somogy m.

/Csike/ Takács Kálmán, 1913.
r.k. v.

Lakodalom

5-6-szor is vótam vőfély, első vőfély vótam mindig, no eccer vótam második vőfély is, az első az rangosabb az bucsuztatta a menyasszonyt, a második meg esküvőre bucsuztatta, az első vőfély meg estem mikor a menyasszonyos háztul elvitték a vőlegény házához. Nekem vót egy bérmakörösztapám, az nagyon sokat vót vőfély és az diktálta le nekem, vót egy egész irkával, de kölcsönadtam és nem hozták vissza. Beköszöntötte az egyik vőfély a bort is, mindig a násznagy elé köllött vinni az első tál ételt is, meg az üveg bort is, az adta a menyasszonynak, mer a násznagyok meg az új pár azok egy sorba ültek, úgy adták sorba. A lakodalom mindig a lakásba vót, a legnagyobb szobába, attul függ, hogy mennyi vót a vendég.

Gáll Éva
1984. III. 27.